

**Jornada Tècnica: ELS POL·LINITZADORS I L'APICULTURA A LES
CIUTATS COM A VALORS PER LA BIODIVERSITAT**

Viladecans, dimecres 18 d'octubre de 2017

**Bee
happy**

VILADECANS!

AJUNTAMENT DE
VILADECANS

WILADECANS
CIUTAT INTEL·LIGENT

SEGUEIX-NOS

Situació geogràfica estratègica

AMB Principal conurbació metropolitana litoral Mediterrani, amb 4 milions d'habitants.

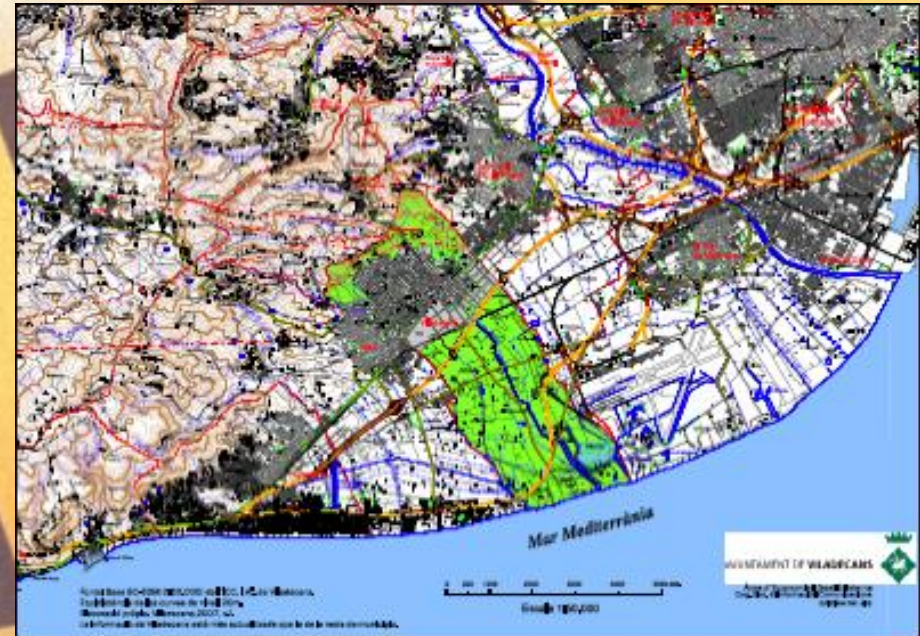
A 15 Km. de la Plaça Catalunya de Barcelona.

Zona de comunicació estratègica: aeroport, Xarxa viària (2 autopistes, C-31 i C-32) i la xarxa ferroviària que tallen el delta.

Entre la muntanya i el mar: de Sant Ramon a les platges del delta del Llobregat

Plana al·luvial amb un paisatge de conreus d'horta, canals i camins

Ric en biodiversitat amb llacunes litorals i maresmes, pinedes litorals i una platja amb extenses comunitats dunars.

Un municipi complex i divers

- **Un municipi de 2.040 hectàrees**
- **Una ciutat de 65.779 habitants**
- **Densitat: 3224 hab/km², molt compacta**
- **Uns sòls amb usos molt diversos:**
  - Zona forestal: 172 ha
  - Residencial: 415,6 ha
  - Industrial: 195,1 ha
  - Equipaments: 276,5 ha
  - Aeroportuari: 107,1 ha
  - Agrícola: 564 ha
  - Espais naturals: zones humides i litorals: 234,5 ha, i 139,5 connector (374 Ha, 20%)

Amb la zona forestal sumen 546 Ha, el 28% del territori.

Biodiversitat urbana

- Viladecans forma part de la xarxa de Governos Locals + Biodiversitat 2010: compromís per adoptar i implantar accions per frenar la pèrdua de biodiversitat. El Pla d'acció és una aportació local de la ciutat de Viladecans al foment de la biodiversitat global.
- Fomentar la biodiversitat a la ciutat es basa en què:
  - La biodiversitat urbana és un indicador de la qualitat de vida de la ciutat, i potser el millor indicador (Jaume Terrades).
  - “The connections that human beings subconsciously seek with the rest of life.”.(Edward O. Wilson Biophilia 1984). La hipòtesis biofílica suggereix que existeix un vincle instintiu i profund entre els humans i la resta dels sistemes vius.
  - Els espais verds s'associen a una millor percepció de la pròpia salut i a una millor salut mental, amb independència del grau d'urbanització, estat socioeconòmic i gènere. A més, els resultats semblen indicar que aquestes millores s'explicarien per la reducció de l'estrès que ens proporcionen els espais verds i no per l'activitat física o el suport social; també semblen indicar que els petits espais verds, com els arbres dels carrers, són especialment importants (Marta Trigueros, CREAL, Natural outdoor environments and mental and physical health: relationships and physical health: relationships and mechanisms. Environment International. Volume 77, 2015).
  - La ciutat és l'ecosistema on vivim i és, per tant, el millor lloc per a la educació i la sensibilització ambiental i per implicar a la ciutadania, de manera activa, en el foment i conservació de la biodiversitat.
  - La ciutat és un sistema essencial en el conjunt de peces que conformen el territori, i la seva funcionalitat.

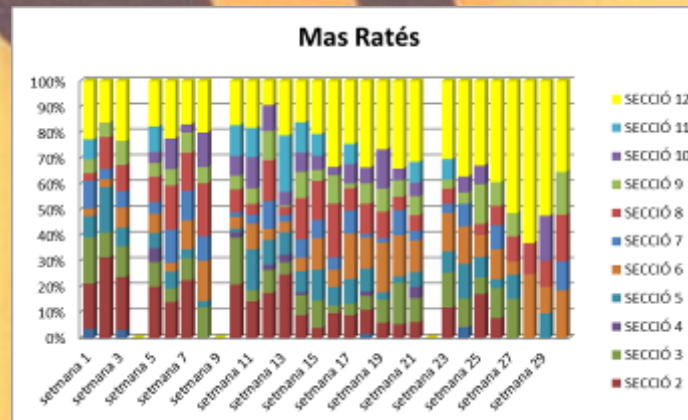
Els objectius del Pla

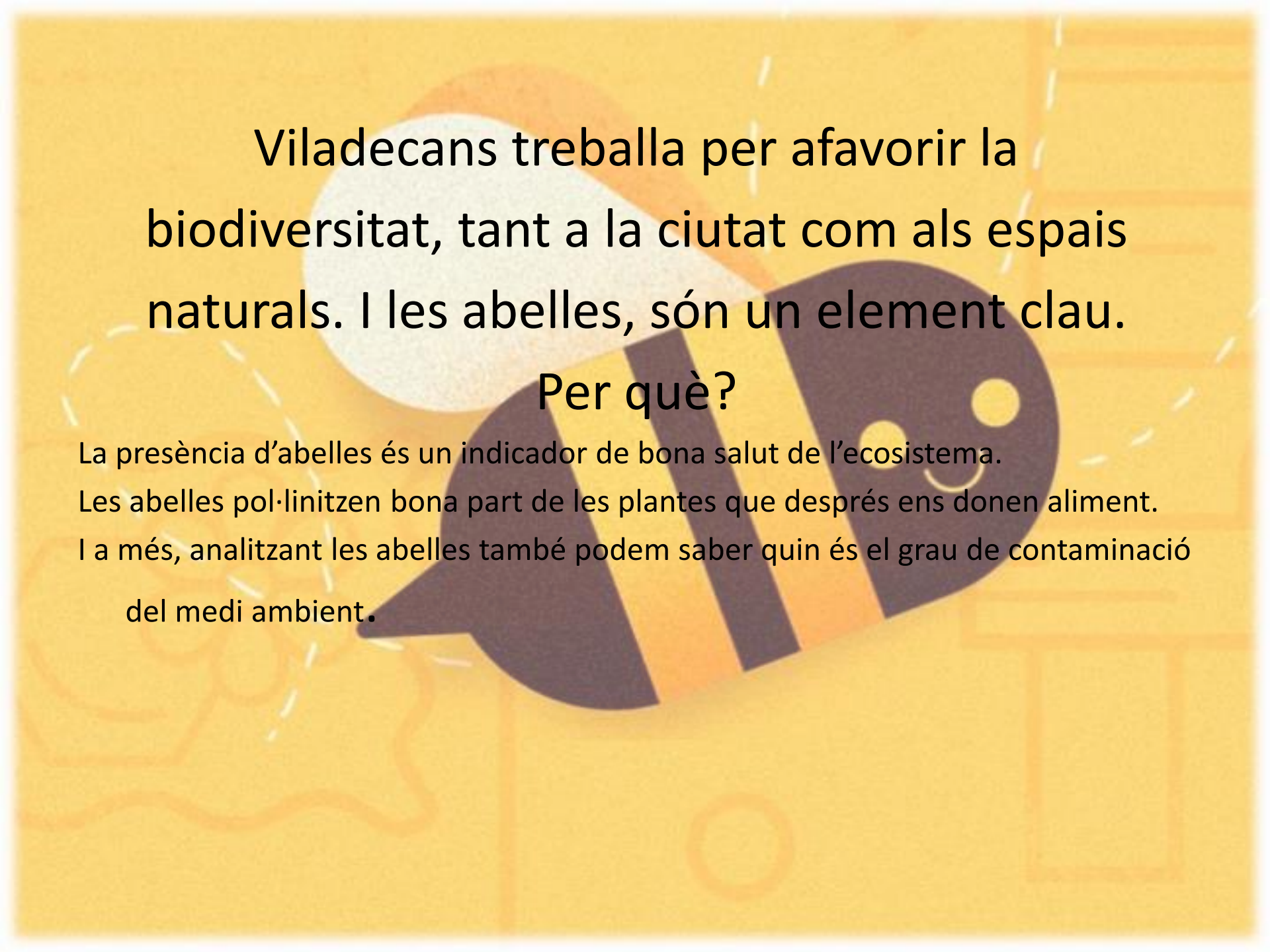
- ① Realitzar un Pla per a la conservació i foment de la biodiversitat urbana que valori els hàbitats i espècies existents en la ciutat, les principals amenaces, així com les mesures i accions per a la millora de la biodiversitat urbana.
- ② Combatre la propagació d'espècies invasores d'animals o plantes.
- ③ Identificar i protegir arbres singulars i establir pautes de gestió
- ④ Definir pautes de manteniment de les zones verdes amb interès per a la biodiversitat
- ⑤ Promoure la informació i sensibilització ciutadana envers el respecte i protecció de la flora i la fauna.
- ⑥ Establir indicadors de la biodiversitat de Viladecans

SEGUIMENT DE LA BIODIVERSITAT URBANA

- SOCC
- Colònies orenetes cuablanques i ballesters
- Caixes niu ocells
- Refugis ratpenats
- CBMS
- Abelles i insectes pol·linitzadors
- Hotels d'insectes

Viladecans treballa per afavorir la biodiversitat, tant a la ciutat com als espais naturals. I les abelles, són un element clau.

Per què?

La presència d'abelles és un indicador de bona salut de l'ecosistema. Les abelles pol·linitzen bona part de les plantes que després ens donen aliment. I a més, analitzant les abelles també podem saber quin és el grau de contaminació del medi ambient.

Viladecans Bee Happy

- Importància insectes pol·linitzadors: Les abelles principal pol·linitzador dels nostres aliments. Menys abelles menys aliments
- Abelles molt sensibles a la contaminació: Disminució alarmant poblacions. biosensors.
- Utilitzar els productes de les abelles per mesurar la contaminació ambiental a Viladecans. Contingut de metalls, i plaguicides a la mel, cera i pròpolis.
- Conservar la biodiversitat
- Eina d'educació ambiental

Pionera en la instal·lació de ruscs urbans.

Des de l'any 2014 tenim ruscs gestionats per l'Ajuntament (zona forestal i Remolar).

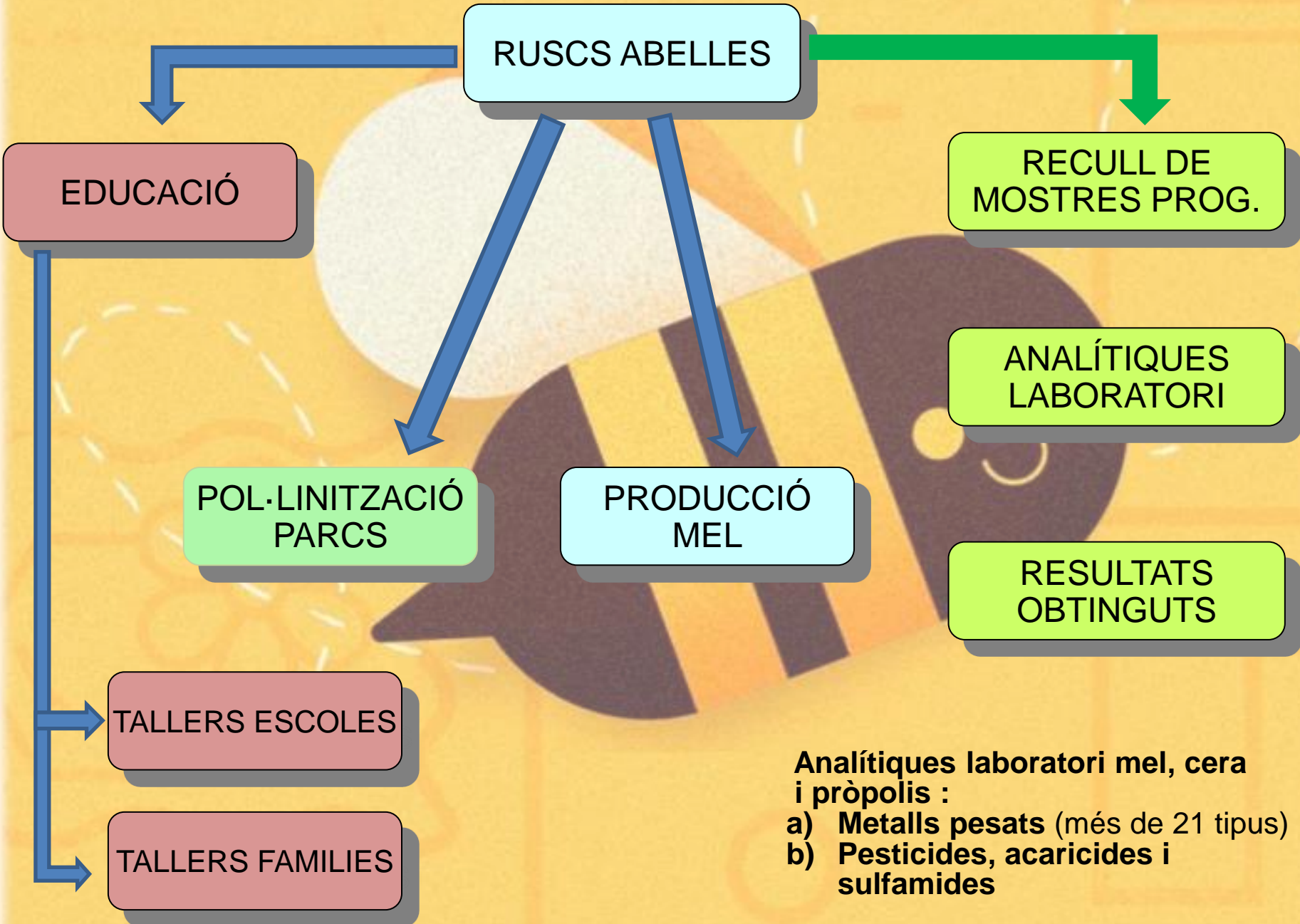
l'any 2015 vàrem legalitzar 1 rusc urbà (ATRIUM) amb absoluta normalitat.

Que pot aportar?

Eco-conscienciació de la població:

- **Problemàtica de les abelles a un públic molt més ampli.**
- **Augmentar el vincle entre ciutadans i ciutat; valors de comunitat.**
- **Millorar la biodiversitat de parcs, jardins i zones verdes de les ciutats.**
- **Eina educativa innovadora.**
- **Nous sistemes de control de la qualitat ambiental.**
- **Reduir el risc de grans mortalitats**
- **Millor alimentació a les abelles**

Analítiques laboratori mel, cera i pròpolis :
a) **Metalls pesats** (més de 21 tipus)
b) **Pesticides, acaricides i sulfamides**

RUSC URBÀ ATRIUM VILADECANS

- Tenim rusc d'abelles al mig de la ciutat, al costat de dos parcs. Voluntat de convertir-ho en un indicador de qualitat ambiental

POL·LINITZACIÓ URBANA

- Menys concentració de productes fitosanitaris
- Clima més estable: floracions més prolongades (més disponibilitat aliment)
- El fet de tenir ruscs al mig de la ciutat hauria d'afavorir les plantes amb flor. Però Viladecans és petit, les abelles poden venir de l'entorn.
- Control de les colònies dins les cases. Pensem que el fet de tenir apiaris controlats ocupa el territori i redueix la possibilitat de nous ruscs en cases i espais particulars conflictius.

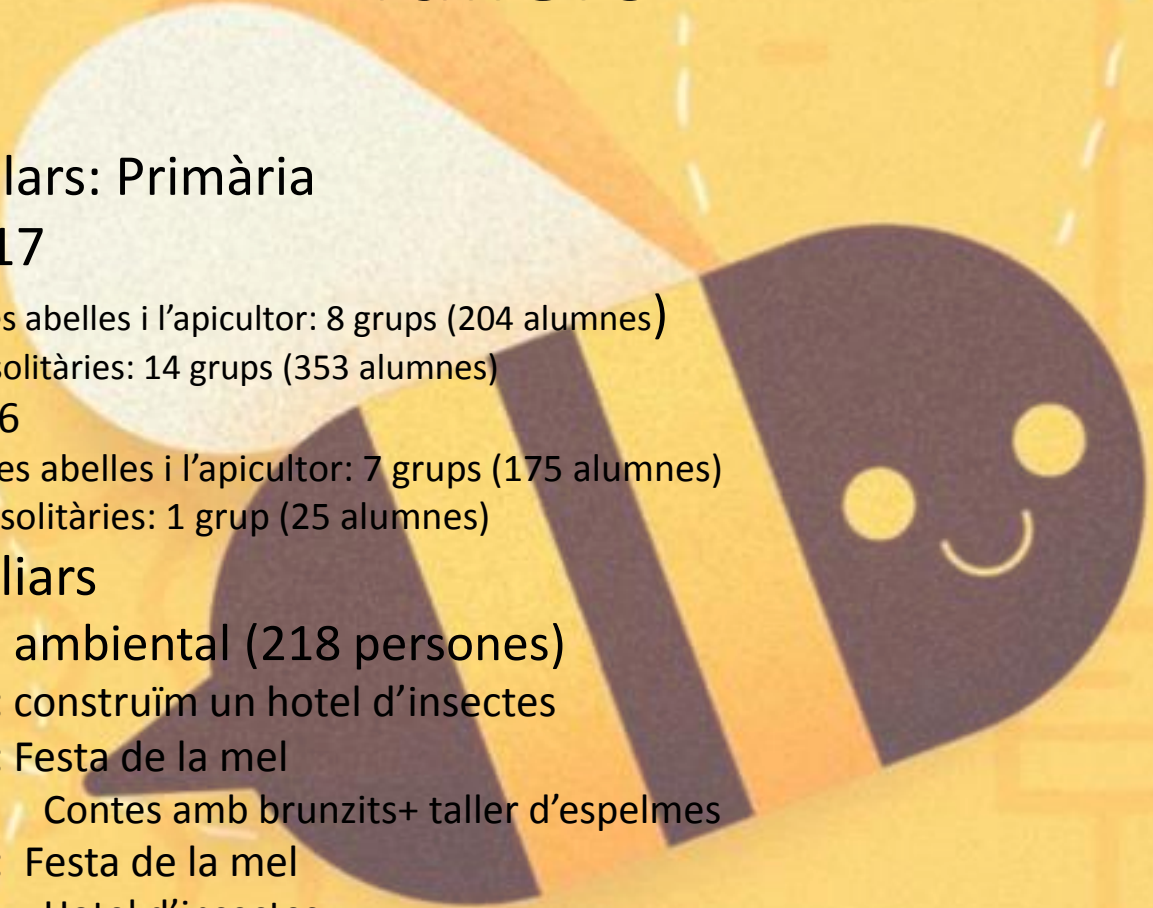
Hotels d'insectes

- Escoles: Tenim 2 escoles on a l'hort tenen un hotel d'insectes.
- Jardí de papallones Mas Ratés: tenim un hotel d'insectes. Forma part d'una activitat amb les escoles sobre biodiversitat
- Remolar: Tenim un hotel d'insectes

Tallers

- Tallers escolars: Primària
- Curs 2016-17
  - El món de les abelles i l'apicultor: 8 grups (204 alumnes)
  - Les abelles solitàries: 14 grups (353 alumnes)
- Curs 2015-2016
  - El món de les abelles i l'apicultor: 7 grups (175 alumnes)
  - Les abelles solitàries: 1 grup (25 alumnes)
- Tallers familiars
  - Jugateca ambiental (218 persones)
    - 2015: construïm un hotel d'insectes
    - 2016: Festa de la mel
Contes amb brunzits+ taller d'espelmes
    - 2017: Festa de la mel
Hotel d'insectes
  - Dia mundial de la Biodiversitat (60 persones): El món de les abelles
  - El món de les abelles: 26 persones

Tallers a les escoles

- Tallers escolars: Primària
- Curs 2016-17
  - El món de les abelles i l'apicultor: 8 grups (204 alumnes)
  - Les abelles solitàries: 14 grups (353 alumnes)
- Curs 2015-2016
  - El món de les abelles i l'apicultor: 7 grups (175 alumnes)
  - Les abelles solitàries: 1 grup (25 alumnes)

Tallers escoles

Jardí de papallones és un recurs didàctic per explicar la importància dels insectes pol·linitzadors.

En aquest jardí també tenim un hotel d'insectes. Cada any passen unes 8 escoles (300 alumnes), i 4 centres més fan la ruta de la biodiversitat que inclou també el jardí de papallones (197 alumnes)

Creació de un jardí per a papallones 2012-2017

- ✓ Aprofitant terreny erm sota creuament línies elèctriques
- ✓ S'han tancat 1000 m2 de prat (gossos)
- ✓ Treballs: llaurar condicionar terreny + reg
- ✓ llavors (lleguminoses, compostes)
- ✓ 2 anys després: se han plantat 250 plantes de 20 espècies importants per a les papallones
- ✓ Hotel d'insectes: Per afavorir altres insectes pol·linitzadors (crisopes, sírfids, abelles solitàries)

Papilo machaon

Vanessa atalanta

Cynthia cardui

Gonepteryx cleopatra

Tallers familiars

Dia mundial de la Biodiversitat
2016 (60 persones): El món de les
abelles

2017 (26 persones): El món de les
abelles (Mas Ratés)

Jugateca ambiental

Jugateca ambiental (218 persones)

2015: construïm un hotel d'insectes

2016: Festa de la mel

Contes amb bronzits+ taller
d'espelmes

2017: Festa de la mel

Hotel d'insectes

MESURAR LA CONTAMINACIÓ AMBIENTAL AMB LES ABELLES

- Les mesures de contaminació es fan a partir d'estacions que mesuren la contaminació en un punt.
- Les abelles recorren una àrea de 10-20km². Per tant analitzant els seus productes integrem la contaminació de tota aquesta àrea, i tant la contaminació de l'aire com la del sòl.
- L'any 2016 hem començat a recollir mostres a la tardor dels diferents ruscs i hem de veure si trobem diferències de concentracions de metalls i plaguicides.
- També estem caracteritzant el pol·len de Viladecans, i saber quins són els que utilitzen les abelles (uab).

Presentació Smartcity 2016

- Aquesta iniciativa es durà a terme sota el paraigües de Viladecans–Ciutat intel·ligent, la branca on s'agrupen els projectes vinculats amb el concepte de smartcity propi de la ciutat.
- Viladecans no entén les smartcities com intervencions únicament tecnològiques, sinó accions on els ciutadans són els veritables protagonistes i beneficiaris. Sempre, aplicant la intel·ligència i el sentit comú.

**LA TECNOLOGIA
MÉS AVANÇADA
PER TENIR CURA
DEL MEDI AMBIENT,
A MÉS, DÓNIA MEL.**

A VILADECANS JA DISPOSEM DE TRES RUSCS URBANS AMB ELS QUALS, GRÀCIES A LES ABELLES, ESTEM VIGILANT, ESTUDIANT I MELLORANT LA QUALITAT MEDIAMBIENTAL DEL NOSTRE ENTORN.

VILADECANS ESTARÀ PRESENT A L'SMART CITY EXPO WORLD CONGRESS, DEL 15 AL 17 DE NOVEMBRE DEL 2016, A FIRA DE BARCELONA.

AJUNTAMENT DE VILADECANS

SEGUÏX-NOS   #SMARTCITYEXPO

CONCLUSIONS

Apicultura urbana és una activitat **molt desconeguda al nostre país, nosaltres creiem que és una oportunitat per donar un nou enfoc a la biodiversitat urbana.**

A nivell de ciutat, **beneficis en diferents àmbits i baix cost d'implementació :**

- *Obrir nous camps a la investigació i tecnologia smart cities,*
- *Conservar la biodiversitat als parcs de la ciutat*
- *Generar activitat econòmica amb l'obertura d'un nou mercat*
- *millorar el nivell de sostenibilitat*
- *Oferir eines educatives i formatives innovadores*
- **Beneficis per les persones, pel conjunt de la ciutat i per la continuïtat i supervivència de les abelles.**

Joan Ramon Lucena
jrlucenas@viladecans.cat

Moltes gràcies

